

TAPIO

**Uudet tavat edistää
metsien maisema-
arvojen huomioimista**

 metsäkeskus

Maa- ja metsätalousministeriö

Sisältö

- Tausta
- Uudet tavat edistää metsien maisema-arvojen huomioimista
- Yhteistyöllä ja vuorovaikutuksella metsien maisema-arvojen huomioimiseen
- Tavoitteiden ja maisema-arvojen tunnistaminen ja yhteensovittaminen
- Oppaita metsänkäsittelytapojen maisema-arvojen huomioimiseen
- Maiseman huomioiminen sopimuksella
- Maiseman huomioimisesta aiheutuvia kustannuksia

Metsät ja kaavoitus -hanke

- Metsät ja kaavoitus -hankkeessa kehitettiin maisematyölupamenettelyn sujuvoittamista voimassa olevissa yleiskaavoissa sovellettavaksi sekä maisema-arvojen ja maisemanhoidon edistämistä yleiskaavoitustyön yhteydessä.
- Hanke toteutettiin vuosina 2018-2020.
- Toteuttajina Tapio Oy, Suomen metsäkeskus ja MTK ry.
- Ohjausryhmä: maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö, Suomen Kuntaliitto, Espoon kaupunki, Lahden kaupunki, Porvoon kaupunki, Suomen metsäkeskus, Metsäteollisuus ry, Metsähallitus Metsätalous Oy, MTK ry ja Tapio Oy
- Rahoitus maa- ja metsätalousministeriö

Tausta

- Maankäyttö- ja rakennuslain muutos 1.5.2017.
- Maisematyölupaa koskevien säännösten soveltamisalaa muutettiin maankäyttö- ja rakennuslain muutoksella vuonna 2017.
- Lakimuutoksen jälkeen maisematyölupaa ei voi määrätä puiden kaatamiseen 1.5.2017 jälkeen hyväksytyssä yleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi osoitetulla alueella.
- Metsät ja kaavoitus -hankkeessa kehitettiin uusia tapoja maiseman huomioimisen edistämistä yleiskaavoitustyön yhteydessä.

Uudet tavat edistää metsien maisema- arvojen huomioimista

- Yhteistyö ja vuorovaikutus
- Sopimukset

Yhteistyö ja vuorovaikutus
vahvistuvat metsäretkillä
yleiskaavan laadinnan
aikana.

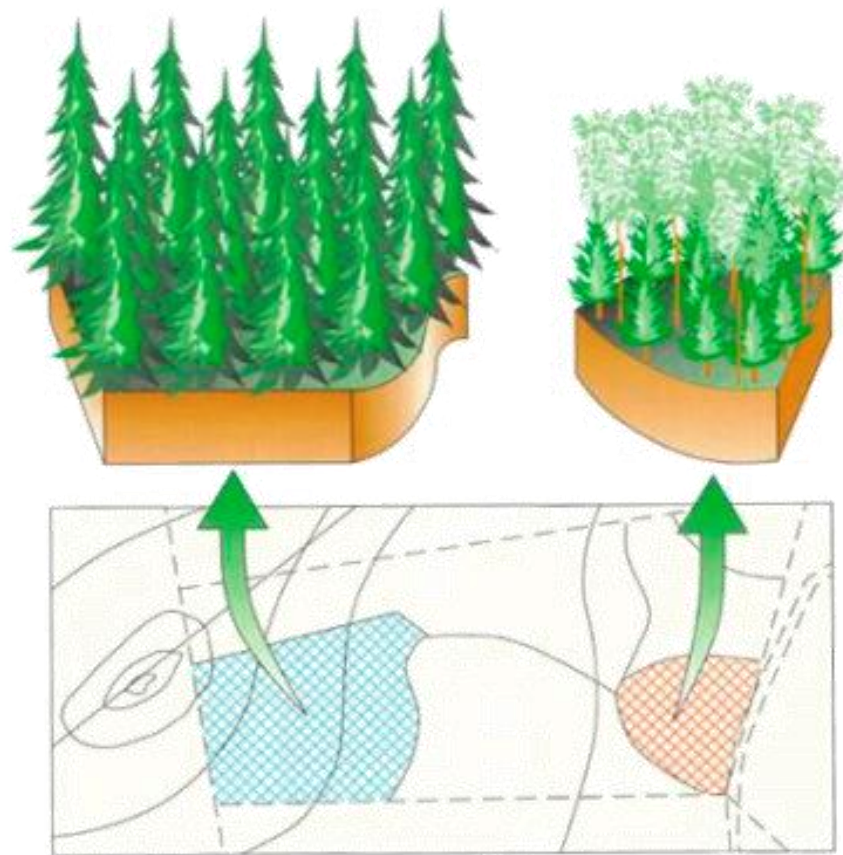
Tavoitteet ja maisema-arvojen tunnistaminen

- Kunnan, kuntalaisten, maanomistajien, metsätalouselinkeinon tavoitteiden tunnistaminen.
- Tärkeää on, että tavoitteet saatetaan toisten osapuolten tietoon, jotta tunnistettuja maisema-arvoja voidaan huomioida.
- Tavoitteiden esille tuominen lisää yhteisymmärrystä ja hyväksyntää.
- Tavoitteellinen yhteistyö ja vuorovaikutus hyödyttävät myös kaavan laadintaa.

Tietoisuuden lisääntyminen auttaa osapuolia ymmärtämään metsien hoidon ja maisema-arvojen välisiä vuorovaikutussuhteita.

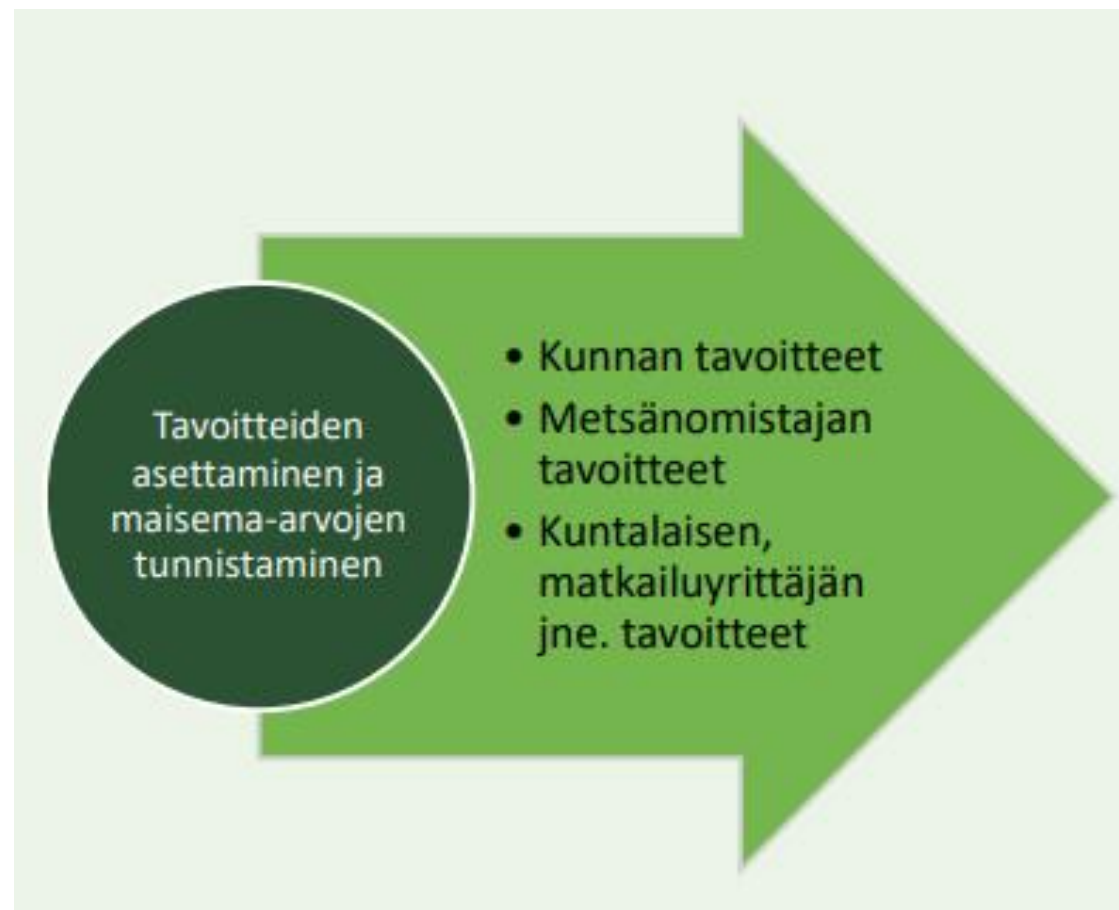
Maisema on jatkuvassa muutoksessa

- Metsissä maisema muodostuu eri kehitysvaiheessa olevista metsikkökuvioista.
- Metsämaisema on jatkuvassa muutoksessa.
- Metsäalueiden käsittelyyn liittyvä maiseman muutos on väliaikainen ja rajoittuu osaan suurempaa metsikkökuviodien kokonaisuutta.
- Eri-ikäiset ja erilaiset metsikkökuviot lisäävät metsämaiseman monipuolisuutta ja vaihtelua.

Yhteistyöllä ja vuorovaikutuksella metsien maisema-arvojen huomioimiseen 1/4

- Kootaan yhteen osapuolet, joita asia koskee.
- Työryhmä koostuu esim. kunnan, maanomistajien ja metsäalan toimijoiden edustajista sekä muista tärkeistä sidosryhmistä.
- Keskustellaan tavoitteista.

Yhteistyöllä ja vuorovaikutuksella metsien maisema-arvojen huomioimiseen 2/4

- Selvitetään, minkälaisia arvoja maisemaan liittyy, ja miten maisemaa tulisi/voitaisiin käsitellä yhdessä sovittujen tavoitteiden toteuttamiseksi.
 - normaaleja metsätalousalueita
 - maisemanhoitotoimenpiteitä vaativia kohteita
 - Sopimista vaativia kohteita

Yhteistyöllä ja vuorovaikutuksella metsien maisema-arvojen huomioimiseen 3/4

- Keskustellaan yhdessä, miten maisema-arvojen huomioonottamista edistetään
- Tunnistetaan ja ehdotetaan maisema-arvojen huomioimisen toteutusvälineet.

Yhteistyöllä ja vuorovaikutuksella metsien maisema-arvojen huomioimiseen 4/4

Yhteistyö, vuorovaikutus ja sopiminen maisema-arvojen huomioon ottamisen edistämiseksi

Maiseman huomioiminen sopimuksella

- Talousmetsien maisema-arvojen turvaamiseksi on kehitetty erilaisia sopimuksia.
- Sopimukset perustuvat vapaaehtoisuuteen.
- Sopijaosapuolia ovat maanomistaja ja maisema-arvojen turvaamisesta tai edistämisestä kiinnostunut taho.
- Tärkeintä on saada tavoitteet yhteensovitettua niin, että osapuolet ovat tyytyväisiä lopputulokseen ja valmiita siihen sitoutumaan.

Sopimusmalleissa on esitetty sovittavaksi esimerkiksi seuraavista asioista

- Hakkuun toteutuksesta sopiminen
- Puulajin tai sekapuuston suosiminen
- Alueen säilyttäminen avoimena
- Näkyvyyden säilyttäminen/avaaminen esim. vesistöön
- Ulkoilureitin ylläpito ja reunametsän hoito
- Rantautumis- ja nuotiopaikkojen perustaminen ja niiden lähiympäristön hoito
- Mahdollisista taloudellisista korvauksista

Lue lisää sopimusmalleista ja perehdy hinnoittelun periaatteisiin

- [Miten sovin metsäympäristön hyödyntämisestä? –esite](#)
- [Sopimus maisemanvuokrauksesta](#)
- [Ulkoilureittien sopimusmalli](#)

Oppaita metsänkäsittelytapojen maisema-arvojen huomioimiseen

Maisema-arvojen ja maisemanhoidon edistäminen metsätalouden oppaissa

- Talousmetsät sulautuvat maisemaan - opas
- Luonnon- ja maisemanhoitoa taidolla
- Kukkaniitty- mäntymetsä ja hiekkaranta
- Uudenmaan maaseutumaisemat –esite

TAPIO

Talousmetsät
sulautuvat maisemaan

Maiseman huomioimisesta aiheutuvia kustannuksia

- Maisema-arvojen huomioimisella saattaa olla taloudellisia vaikutuksia metsänomistajalle.
- Maiseman turvaaminen voi merkitä metsänomistajalle kompromisseja maiseman ja taloudellisen tuoton välillä.
- Sopimuksissa taloudelliset kustannukset maisema-arvojen ja maiseman turvaamisesta kohdentuvat osapuolelle, jolla on intressi maisema-arvojen turvaamiseen.
- Maisema on jokamiehen oikeuksien ansiosta kaikkien ulottuvilla.

Vinkit koulutusaineistojen käyttöön

- Tämä ja Kuusi keinoa maisematyöluvan sujuvoittamiseksi – koulutusaineistot on suunnattu tilanteisiin, kun pohditaan kunnan ja metsänomistajien yhteistyön lisäämistä.
- Koulutusaineistot soveltuvat esimerkiksi tiiviin puheenvuoron pitämiseen.
- Koulutusaineistoista voidaan koota kunkin kunnan tilanteeseen sopiva kokonaisuus esimerkiksi täydentämällä kuntakohtaisilla tiedoilla.
- Toivomme, että nämä valtakunnalliset koulutusaineistot antavat ideoita jokaiselle kunnalle oman toiminnan sujuvoittamiseen ja yhteistyön vahvistamiseen.
- Metsät ja kaavoitus –hankkeen esitteet ja loppuraportti ovat ladattavissa [Tapion verkkosivuilta](#)

Metsät ja kaavoitus -hanke

Lisätietoja

Airi Matila

Mika Salmi

Tommi Tenhola

Maa- ja metsätalousministeriö

